

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Pamattiesības>Kur var saņemt palīdzību>Attiecīgo tiesu un iestāžu/struktūru saraksts>Pamattiesības Pamattiesības

Čehija

Valsts tiesas

Parasti diskriminācijas lietās kompetence pirmajā instancē ir atbildētāja (t. i., diskriminācijā apsūdzētās personas) vietējai tiesai. Kad visas parastās pārsūdzības iespējas ir izsmeltas, ir iespējams vērsties Konstitucionālajā tiesā ar individuālu konstitucionālo sūdzību (<http://www.usoud.cz>).

Konstitucionālā tiesa

Joštova 8, 660 83 Brno 2

Tālrunis: (+420) 542162111

Fakss: (+420) 542161309, (+420) 542161169

E-pasts: podani@usoud.cz

Tiesu iestāde, kas aizsargā konstitucionālismu, ir Konstitucionālā tiesa, kuras statuss un kompetence ir nostiprināta Čehijas Republikas Konstitūcijā. Konstitucionālā tiesa ir ārpus vispārējo tiesu sistēmas. Tās galvenais uzdevums ir aizsargāt konstitucionālismu, pamattiesības un brīvības, kas noteiktas Konstitūcijā, Pamattiesību un brīvību hartā un citos Čehijas Republikas konstitucionālajos likumos, kā arī garantēt, ka valsts vara tiek īstenota konstitucionālā veidā.

Saskaņā ar Konstitūcijas 87. pantu Konstitucionālā tiesa lemj cita starpā par konstitucionālām sūdzībām, kuras iesniegušas juridiskas vai fiziskas personas par galīgiem un izpildāmiem lēmumiem un cita veida valsts iestāžu iejaukšanos, kas ietekmē to Konstitūcijā garantētās pamattiesības un brīvības.

Konstitucionālās tiesas lēmumi ir galīgi un nav pārsūdzami.

Konstitucionālās tiesas tīmekļa vietnē ir sniegti norādījumi par konstitucionālās sūdzības procedūru, kuros iekļauta pamatinformācija par procedūru (sk. <http://www.usoud.cz/pruvodce-rizenim-o-ustavni-stiznosti>).

Valsts cilvēktiesību aizsardzības iestādes

Galvenā valsts cilvēktiesību aizsardzības struktūra, kas izskata cilvēku pamattiesību pārkāpumus, ir tiesībsargs (sk. turpmāk).

Valdības līmenī cilvēktiesību jautājums ir cilvēktiesību, iespēju vienlīdzības un likumdošanas ministra kompetencē; citas struktūras, kas darbojas šajā jomā, ir Valdības padome cilvēktiesību jautājumos, Valdības padome dzimumu līdztiesības jautājumos, Valdības padome nacionālo minoritāšu jautājumos un Valdības padome personu ar invaliditāti jautājumos, kas ir valdības padomdevējas struktūras.

Tiesībsargs

Tiesībsargs <http://www.ochrance.cz>

Údolní 39

Brno, 602 00

Tālrunis: +420 542 542 111

Fakss: +420 542 542 112

E-pasts: podatelna@ochrance.cz

Tiesībsargs ir autonoma, neatkarīga un objektīva valsts struktūra, kas ir ārpus valsts pārvaldes un tādējādi nav valsts iestāde. Tas aizsargā personas pret valsts iestāžu un citu valsts pārvaldi īstenojošu institūciju rīcību, ja šāda rīcība:

ir nelikumīga;

ir likumīga, bet kādā citā veidā kļūdaina vai nepareiza un tādējādi neatbilst demokrātiskas likuma varas un labas pārvaldības principiem;

šīs iestādes neveic savu darbu.

Tiesībsargs ir pilnvarots izskatīt sūdzības par šādu iestāžu darbību:

ministrijas un citas administratīvās iestādes ar kompetenci visā Čehijas Republikā un tām pakļautas administratīvās iestādes;

teritoriālās (piemēram, pašvaldību un reģionu) pašpārvaldes iestādes, taču tikai tad, ja tās veic valsts pārvaldes darbu, nevis īsteno savas pilnvaras (pašpārvaldi);

Čehijas Nacionālā banka, ja tā rīkojas kā administratīva iestāde;

Radio un televīzijas apraides padome;

Čehijas Republikas Policija, izņemot izmeklēšanas kriminālprocesu ietvaros;

Čehijas Republikas armija un pils sardze;

Čehijas Republikas Ieslodzījuma vietu dienests;

iestādes, kurās personas ir aizgādībā, apcietinājumā, iegūst aizsargājošu vai institucionālu izglītību un tiek aizsargātas;

veselības apdrošināšanas uzņēmumi;

tiesas iestādes un prokuratūra, pildot valsts pārvaldes funkcijas (īpaši attiecībā uz procesu aizkavēšanos, tiesu bezdarbību un neatbilstošu tiesnešu rīcību), nevis pret reālu tiesas vai prokurora lēmumu.

Kopš 2006. gada tiesībsargs pārrauga arī tādu personu tiesību aizsardzību, kuru brīvība ir ierobežota.

Tiesībsargam nav tiesību iejaukties privāttiesību attiecībās vai strīdos (tostarp darba ņēmēju un darba devēju strīdos pat tad, ja darba devējs ir valsts iestāde). Vienīgais izņēmums ir sūdzības par diskriminējošu attieksmi — tādus gadījumos tiesībsargs var iejaukties arī privāttiesību jomā.

Tiesībsargs var veikt neatkarīgu izmeklēšanu, taču nedrīkst rīkoties valsts pārvaldes iestāžu vietā un anulēt vai mainīt to lēmumus. Tomēr, konstatējot kādu pārkāpumu, tiesībsargs var pieprasīt iestādēm vai institūcijām to novērst.

Ja valsts pārvaldes iestāde vai iestāde, kurā atrodas personas, kuru brīvība ir ierobežota, nepilda savu pienākumu sadarboties ar tiesībsargu vai pēc pārkāpuma konstatēšanas neveic koriģējošus pasākumus, tiesībsargs var informēt par to sabiedrību.

Informācijas atklāšana ir tiesībsargam pieejama sankcija, kas noteikta ar likumu. Tādā gadījumā tiesībsargs var atklāt sabiedrībai arī vārdus un uzvārdus konkrētām personām, kuras rīkojas pārkāpējas iestādes vārdā.

Sūdzību tiesībsargam iesniedz tā persona, kura vēlas panākt savu tiesību aizsardzību, vai šīs personas likumīgais pārstāvis. Ja sūdzība tiek iesniegta citas personas vārdā, tas jāapliecina ar rakstisku pilnvaru vai citu dokumentu, kurā norādīts pilnvaru apmērs.

Sūdzībā vienmēr jāiekļauj:

sūdzības iesniedzēja vārds, uzvārds, adrese un tālruna numurs; juridiskas personas gadījumā — nosaukums, juridiskā adrese un persona, kura ir pilnvarota rīkoties tās vārdā;

lietas apstākļu apraksts, tostarp norāde par to, vai lieta ir iesniegta arī kādā citā struktūrā un ar kādu rezultātu;

tās iestādes vai iestāžu nosaukums, pret kurām sūdzība ir vērsta;

apliecinājums tam, ka sūdzības iesniedzējs ir neveiksmīgi lūdzis iestādi, pret kuru sūdzība vērsta, novērst pārkāpumu;

ja lietā ir izdots lēmums, sūdzības iesniedzējam ir jāiesniedz tā kopija;

kopijas dokumentiem, kas saistīti ar lietu un ietver svarīgu informāciju.

Izmeklēšanas ilgums un sūdzību risināšana atšķiras un vienmēr ir atkarīga no lietas apstākļiem un sarežģītības. Likumā tiesībsargam nav noteikti nekādi termiņi; tiesībsargs iespēju robežās mēģina izskatīt visas sūdzības pēc iespējas īsākā laikā.

Pret to, kā tiesībsargs izskata sūdzību vai kāds ir tās rezultāts, nav pieejams nekāds tiesiskās aizsardzības līdzeklis (pārsūdzība).

Sūdzību var iesniegt turpmāk aprakstītajos veidos.

Rakstveidā — vēlams drukātā **sūdzības veidlapas** formā, nosūtot to uz šādu adresi: *Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno*. Ir iespējams sūtīt arī personisku vēstuli.

E-pastā (pat bez elektroniskā paraksta), sūtot vēstuli uz podatelna@ochrance.cz ar lietas būtības aprakstu vai — vēl labāk — aizpildot **sūdzības veidlapu** un nosūtot to pa e-pastu.

Datu kastītē — Tiesībsarga biroja identifikācijas kods ir jz5adky. Datu ziņojumā var iekļaut aizpildītu sūdzības veidlapu vai personisku vēstuli, kurā iekļauta būtiska informācija par problēmu.

Izmantojot interaktīvo tiešsaistes veidlapu, ko piedāvā elektroniskās iesniegšanas pakalpojums, kas garantē, ka iesniegumā ir iekļauta visa nepieciešamā informācija.

Personīgi Tiesībsarga biroja kancelejā (*Údolní 39, Brno*) katru darbdienu no plkst. 8.00 līdz 16.00. Tādā veidā sūdzību ar pielikumiem ir iespējams iesniegt ne tikai rakstveidā (uz papīra), bet arī datu nesējā.

Kā personisku iesniegumu ziņojuma formā — darbdiens no plkst. 8.00 līdz 16.00 ir iespējams ierasties personīgi Tiesībsarga biroja Sūdzību iesniegšanas nodaļā, kur sūdzību var apspriest ar biroja juristu, kurš to arī reģistrē.

Specializētas civiltiesību aizsardzības iestādes

Tiesībsargs un bērnu iesniegtas sūdzības

Čehijas Republikā nav bērnu tiesībsarga, taču tiesībsargs šobrīd izskata bērnu iesniegtas sūdzības saistībā ar to tiesību un interešu aizsardzību.

Tiesībsargs <http://deti.ochrance.cz/>

Údolní 39

Brno, 602 00

Tālrunis: +420 542 542 888

Fakss: +420 542 542 112

E-pasts: deti@ochrance.cz

Bērni var vērsties pie tiesībsarga dažādos veidos, proti, **ar parastu vēstuli**, nosūtot to pa pastu uz adresi *Veřejná ochránkyně práv, Údolní 39, 602 00 Brno* vai nogādājot to šajā adresē personīgi, **izmantojot interaktīvo veidlapu**, kas aizpildīta atbilstoši norādījumiem, sūtot **e-pastu** uz deti@ochrance.cz vai **personīgi** ierodoties Tiesībsarga birojā, kur bērns var pārrunāt problēmu ar Tiesībsarga biroja juristu un reģistrēt to.

Sūdzībā ir īpaši skaidri jānorāda:

par ko bērns sūdzas (tostarp vismaz iestādes vai citas institūcijas nosaukums vai personas vārds, ar ko bērnam bijusi darīšana);

bērna vārds, uzvārds, dzimšanas datums un dzīvesvieta;

problēmas apraksts;

kontaktainformācija, t. i., tālruna numurs, e-pasta adrese un pasta adrese.

Tiesībsargs **var palīdzēt** bērnam, piemēram:

sociālā darbinieka nelikumīgas vai nolaidīgas rīcības gadījumā;

ieilgušas tiesvedības gadījumā;

neatbilstošas tiesneša uzvedības gadījumā;

ja bērns skolā tiek vajāts;

ja bērns nav uzņemts skolā;

neierasti strikta režīma, vajāšanas un citos gadījumos bērnu namā;

ja bērna vecāki nav saņēmuši sociālos pabalstus;

ja iestādes ir nepareizi aprēķinājušas bērna vecvecāku pensiju;

ja būvvalde nerisina problēmu saistībā ar sliktu ēkas stāvokli (ceļniecības vai tehnisko) vai ja kaimiņš ceļ kādu būvi bez atļaujas;

ja iestādes nerisina problēmu saistībā ar atkritumu izgāztuvi neatļautā vietā;

ja nav izskatīta sūdzība par kādu izstrādājumu, kas nedarbojas.

Savukārt tiesībsargs nedrīkst, piemēram:

mainīt tiesas lēmumu;

iejaukties Čehijas Republikas Policijas izmeklēšanā (šajā ziņā noteiktas pilnvaras ir prokuroram, kurš pārrauga policijas darbību);

iejaukties pilsoņu strīdos (piemēram, kaimiņu strīdos par zemi, strīdos starp vecākiem vai citiem ģimenes locekļiem u. tml.) — šie jautājumi ir jārisina tiesā.

Struktūras, kas palīdz diskriminācijas upuriem

Tiesībsargs

Údolní 39

Brno, 602 00

Tālrunis: +420 542 542 111

Fakss: +420 542 542 112

E-pasts: podatelna@ochrance.cz

Saskaņā ar Tiesībsarga likumu tiesībsargs sniedz diskriminācijas upuriem **metodisku palīdzību**:

izvērtē, vai attiecīgā rīcība vispār ir uzskatāma par diskrimināciju saskaņā ar Diskriminācijas novēršanas likumu;

konsultē diskriminācijas upurus par to, kā rīkoties, pie kā vērsties un kā iesniegt lūgumrakstu, lai sāktu tiesvedību par diskrimināciju.

Iesniedzot pieprasījumu tiesībsargam izmeklēt diskriminācijas gadījumu, pieteikuma iesniedzējam pēc iespējas precīzāk ir jāapraksta iespējamā diskriminējošā rīcība un jāpievieno pieteikumam visi pierādījumi, kas var apliecināt diskrimināciju.

Personas datu aizsardzības birojs

Personas datu aizsardzības birojs <https://www.uouu.cz/>

Pplk. Sochora 27

170 00 Praha 7

Tālrunis: +420 234 665 111

Fakss: +420 234 665 444

E-pasts: posta@uouu.cz

Personas datu aizsardzības birojs (PDAB) ir neatkarīga struktūra, kas:

pārtrauca likumā noteikto pienākumu ievērošanu personas datu apstrādes ietvaros;

uztur atļauto gadījumu reģistru, kad personas dati ir bijuši apstrādāti;

pieņem pilsoņu sūdzības par likuma pārkāpumiem;

konsultē par personas datu aizsardzību.

Biroja darbības ir noteiktas Likumā Nr. 101/2000 par personas datu aizsardzību un ar ko groza noteiktus likumus tā spēkā esošajā redakcijā.

Personas datu aizsardzības likuma mērķis ir nodrošināt Pamattiesību un brīvību hartā nostiprinātās pilsoņu tiesības uz aizsardzību pret **neatļautu iejaukšanos to privātajā un personīgajā dzīvē un neatļautu personas datu ievākšanu, publicēšanu vai citādu Jaunprātīgu izmantošanu.**

Tiesības iesniegt bijušajam pieteikumam ir ikvienam, kurš atklāj vai kuram ir pamatotas aizdomas, ka viņa personas dati tiek apstrādāti, pārkāpjot tiesības uz tā privātās un personīgās dzīves aizsardzību un pārkāpjot Personas datu aizsardzības likumu, piemēram, ja apstrādātie personas dati ir nepareizi vai tiek apstrādāti nolūkos, kas neatbilst to pieprasīšanas iemeslam.

Pieteikumā, kurā uzmanība vērsta uz iespējamu Personas datu aizsardzības likuma pārkāpumu, ir jāiekļauj šāda informācija:

jāidentificē persona, kura tiek turēta aizdomās par Personas datu aizsardzības likuma pārkāpšanu;

jāapraksta darbība, kuras ietvaros veikta personas datu apstrāde, pārkāpjot Personas datu aizsardzības likumu;

jāidentificē personas dati (vai vismaz to veidi), kas apstrādāti, pārkāpjot Personas datu aizsardzības likumu;

dokumenti vai citi materiāli (vai to kopijas), kuros dokumentētas attiecības starp paziņotāju (sūdzības iesniedzēju) un personu, kura neatbilstoši apstrādājusi paziņotāja personas datus;

dokumenti vai citi materiāli (vai to kopijas), pēc kuriem var konstatēt Personas datu aizsardzības likuma pārkāpumu;

jebkādas atsauces uz pieejamiem resursiem, kas var pierādīt aprakstītos faktus;

paziņotāja (sūdzības iesniedzēja) kontaktinformācija.

Sūdzību var arī iesniegt bijušajam anonīmi vai nosūtīt elektroniski.

Persona, kura iesniedz sūdzību, nepedalās iespējamā administratīvajā procesā kā puse, bet var tikt pieaicināta kā lieciniece.

Citas specializētas iestādes

Galvenā struktūra, kurā fiziskas personas var vērsties cilvēku pamattiesību pārkāpšanas gadījumā, ir tiesībsargs. Citas iestādes šajā jomā:

Iekšlietu ministrijas Bēgļu atbalsta administrācija

<http://www.suz.cz/>

Lhotecká 7

143 01 Praha 12

Tālrunis: +420 974 827 118

Fakss: +420 974 827 280

E-pasts: podatelna@suz.cz

Bēgļu atbalsta administrācija (BAA) ir valsts organizatoriskā struktūrvienība, kas pakļauta iekšlietu ministra vietniekam sabiedriskās kārtības un drošības jautājumos. Tā sadarbojas ar valsts un starptautiskām iestādēm, pašvaldību struktūrām un nevalstiskajām organizācijām. Tā arī pārvalda telpas ārvalstnieku aizturēšanai un kopš 2009. gada vada centru tīklu ārvalstnieku integrācijas veicināšanai reģionu galvaspilsētās.

Čehijas Republika izmanto BAA, lai nodrošinātu izmitināšanu un citus pakalpojumus patvēruma meklētājiem, bēgļiem un aizturētiem ārvalstniekiem saskaņā ar Likumu Nr. 326/1999 par ārvalstnieku uzturēšanos Čehijas Republikā un Likumu Nr. 325/1999 par patvērumu. BAA mērķis ir piedāvāt šīm personām atbilstošus un cilvēka cienīgus apstākļus.

Čehijas Republikas Nacionālā padome personu ar invaliditāti jautājumos

Partyzánská 7

170 00 Praha 7 — Holešovice

Tālrunis: 266 753 421

E-pasts: nrzpcr@nrzp.cz

Kopš 2014. gada 11. decembra Nacionālā padome personu ar invaliditāti jautājumos ir reģistrēta nacionālā apvienība, kas pārstāv personu ar invaliditāti intereses attiecībā ar valsts un publiskajām iestādēm. Nacionālās padomes uzdevums ir veicināt personu ar invaliditāti integrāciju sabiedrībā un nepārtraukti aizstāvēt šo personu cilvēktiesības. Tā ir Valdības padomes personu ar invaliditāti jautājumos galvenā padomdevēja struktūra.

Tās prioritāšu vidū ir arī:

koordinēt personu ar invaliditāti organizācijas kopēju interešu jautājumos;

informēt sabiedrību par invaliditātes jautājumiem;

uzraudzīt diskriminācijas lietas attiecībā uz personām ar invaliditāti;

īstenot projektus ar mērķi uzlabot dzīves apstākļus cilvēkiem ar invaliditāti;

veikt plānošanas darbības attiecībā uz vienlīdzīgu iespēju radīšanu personām ar invaliditāti reģionālā līmenī;

vadīt profesionālu sociālās konsultēšanas centru valsts mēroga tīklu;

publicēt žurnālus, publikācijas un informatīvos materiālus.

Citi

Čehijas Republikā ir vairākas bezpeļņas organizācijas, kas risina cilvēktiesību jautājumus un palīdz cilvēkiem, kad šīs tiesības tiek pārkāptas.

Ārvalstnieku integrācijas centrs

<http://www.cicpraha.org/>

Pernerova 32/10, 186 00, Praha 8

E-pasts: info@cicpraha.org

Ārvalstnieku integrācijas centrs (ĀIC) ir pilsoniska apvienība, kas dibināta 2003. gadā, lai palīdzētu ārvalstniekiem integrēties Čehijas sabiedrībā. Tas koncentrējas uz ambulatoru un visiem pieejamu sociālo pakalpojumu sniegšanu un izglītības programmu nodrošināšanu ārvalstniekiem, kuri ir ilgtermiņa vai pastāvīgi Čehijas Republikas iedzīvotāji. ĀIC ir filiāles visos Čehijas reģionos, visvairāk koncentrējoties uz Prāgu un Centrālčehijas apgabalu. Organizācijai ir sociālo pakalpojumu reģistrācijas apliecība saskaņā ar Sociālo pakalpojumu likumu un akreditācija saskaņā ar Brīvprātīgo dienesta likumu.

Organizācijas galvenās aktivitātes:

sociālās konsultēšanas pakalpojumu sniegšana imigrantiem: ārvalstniekiem, kuri ir pastāvīgi vai ilgtermiņa iedzīvotāji, un starptautiskās/alternatīvās aizsardzības saņēmējiem;

konsultēšana nodarbinātības jautājumos, programmu un aktivitāšu izstrāde imigrantiem ar mērķi iekļaut šīs personas darba tirgū;

zema līmeņa (atvērtu) kursu organizēšana čehu valodā un citu specializētu čehu valodas kursu organizēšana ārvalstniekiem, tostarp jaunu un progresīvu mācīšanas metožu izstrāde;

citu izglītības aktivitāšu organizēšana (čehu valodas un svešvalodu skolotāju izglītošana, svešvalodu mācīšana, pedagogu profesionālā pilnveide, konsultēšana, datorkursi utt.);

brīvprātīgo programma — mentorēšana klienta un brīvprātīgā individuālas sadarbības formā, kā arī brīvā laika un sociālo aktivitāšu, tikšanos, diskusiju, tematisko vakaru u. c. organizēšana);

informēšanas aktivitātes — semināri, informācijas materiāli.

Visu programmu mērķis ir ļaut imigrantiem Čehijas Republikā dzīvot neatkarīgu un cilvēka cienīgu dzīvi, vienlaikus nodrošinot, ka viņi ievēro un zina vietējos likumus un cilvēku savstarpējās rīcības un uzvedības standartus, kā arī veicinot izpratni, izpalīdzību un cieņu pret katra migranta individualitāti uzņēmējas valsts sabiedrībā.

Lapa atjaunināta: 13/05/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.